

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W UNISŁAWIU ZA ROK 2011

Gminna Biblioteka Publiczna (GBP) w Unisławiu jest instytucją kultury posiadającą osobowość prawną i wpisaną w Rejestr Instytucji Kultury, prowadzony przez Urząd Gminy w Unisławiu. Biblioteka jest samodzielną jednostką organizacyjną i otrzymuje na swoją działalność środki finansowe od organizatora w formie dotacji. W bibliotece zatrudnione są 4 osoby - 2 osoby na pełny etat, 1 osoba na ½ etatu (filia Kokocko) i jedna osoba na 1/5 etatu (księgową). GBP czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 18.00.

W strukturze Biblioteki Gminnej znajduje się filia biblioteczna usytuowana w budynku Remizy Strażackiej w Kokocku, czynna od wtorku do piątku w godz. od 11.00 do 16.00.

W roku 2011 Biblioteka realizowała zadania statutowe, do których w głównej mierze należy gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz obsługa użytkowników (przede wszystkim udostępnianie zbiorów) i prowadzenie działalności informacyjnej. Biblioteka prowadzi także działalność bibliograficzną - od 1994 roku w Bibliotece tworzona jest kartoteka regionalna, w której znajdują się informacje społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturalne dotyczące gminy Unisław. Na bieżąco jest ona uzupełniana o wiadomości, komunikaty i ogłoszenia znajdujące się w prasie lokalnej oraz regionalnej. GBP w Unisławiu gromadzi także dokumenty życia społecznego gminy Unisław, w celu stworzenia zbioru materiałów przedstawiających historię gminy Unisław. Biblioteka gromadzi różnego rodzaju dokumenty np. publikacje, broszury, plakietki, koszulki, plakaty, medale, zdjęcia, kalendarze, pocztówki i wiele innych, które są często jedynym śladem działalności stowarzyszeń, instytucji czy też sygnałem wydarzenia gminnego.

Biblioteka prowadzi także Gminną Izbę Pamięci, w której gromadzone są dokumenty, materiały i przedmioty związane z gminą Unisław i Ziemią Chełmińską. Zadaniem takiej formy działalności bibliotecznej jest zachowanie i udostępnianie społeczeństwu historycznego dorobku kultury duchowej i materialnej. Swoje miejsce znalazły tam również dokumenty i przedmioty doktora Hasińskiego, otrzymane od Moniki Skrzyszewskiej. Dzięki temu można było stworzyć kącik poświęcony znanemu i cenionemu lekarzowi. Biblioteka zaprasza grupy szkolne i przedszkolne na lekcje z zakresu tematyki ekspozycji znajdującej się w Izbie. Oprócz

dokumentów i eksponatów związanych z lokalnymi dokumentami, materiałami i osobami w Izbie znajduje się również sprzęt gospodarstwa domowego, meble kuchenne, narzędzia rzemieślnicze i inne, świadczące o unisławskiej historii wpisanej w całość Ziemi Chełmińskiej.

Pomieszczenia Gminnej Izby Pamięci wykorzystywane są także, w miarę możliwości, do prowadzenia spotkań i wystaw. Do końca stycznia trwała tam m.in. wystawa szopek bożonarodzeniowych, wypożyczonych z Muzeum Etnograficznego w Toruniu. Odbyło się także spotkanie grup szkolnych i przedszkolnych z rzeźbiarzami lokalnymi - panem Kazimierzem Dembowskiem z Chełmży i panem Jackiem Kowalskim z Unisławia. Spotkania miały charakter edukacyjno - profilaktyczny, wskazujący, iż sposobem na życie może być rozwijanie swoich zainteresowań i pasji. Organizacja tego typu spotkań miała również na celu zachęcenie młodzieży i dzieci do odnajdywania i rozwijania swoich umiejętności, do alternatywnego spędzania wolnego czasu - niekoniecznie przed telewizorem, ale do sięgnięcia po książki, które mogą stanowić pomoc w poszukiwaniu samego siebie.

Kolejną inicjatywą, która promowała książkę i czytelnictwo był happening postaci bajkowych, zorganizowany z okazji Dnia Dziecka. Przy współpracy pani Hanny Bagrowskiej, wychowawczynie klasy I, dzieci poprzebierane za bohaterów baśni i bajek, wędrowały ulicami Unisławia i odwiedziły przedszkole „Krasnoludek” oraz dzieci z klas I-III. Hasłami „Z bajką to zabawa”, „Bajki to moja specjalność”, wskazywały, że czytanie kształtuje osobowość, rozwija wyobraźnię i jest ważnym środkiem wychowawczym współczesnego człowieka.

Przeciwdziałając wykluczeniu cyfrowemu biblioteka podjęła się zadania organizowania bezpłatnych kursów komputerowych. Założeniem było, iż szkolenia będą przeznaczone dla osób 50+. Okazało się jednak, że na organizowanie szkoleń tego rodzaju istnieje zapotrzebowanie także wśród osób poniżej 50 roku życia. Dlatego postanowiono, że wsparcie w zakresie obsługi komputera i Internetu udzielane będzie wszystkim chętnym osobom chcących podnieść własne umiejętności. Szkolenie komputerowe trwało 18 godzin (dla jednej osoby) i obejmowało podstawę obsługi komputera i Internetu, program Word, założenie poczty e-mail oraz obsługę wybranego portalu społecznościowego. Spotkania niejednokrotnie miały charakter indywidualny ze względu na dostosowanie do czasu pracy osób biorących udział w zajęciach oraz do stanowisk komputerowych w bibliotece. Taka forma współpracy pozwoliła na dostosowanie do umiejętności i możliwości każdego uczestnika z osobna i udzielenie pomocy w rozwiązywaniu istotnych dla niego problemów. W 2011 r. ze szkolenia skorzystało 8 osób.

Ponadto, biblioteka zorganizowała różne formy działalności kulturalno - edukacyjnej m.in. zajęcia plastyczne, czytelnicze, świetlicowe, wystawki książek i konkursy. Przeprowadzono konkursy takie jak: „Najpiękniejsza pisanka, ozdoba świąteczna”, „Polka Wszechczasów - Maria

Curie-Skłodowska”, „Czy znasz tę bajkę”, „Mój przyjaciel Miś”. Zorganizowano również pokaz wykonywania stroików i kart świątecznych, a najciekawsze, wzięły udział w konkursie organizowanym przez GOK. W listopadzie, przy udziale harcerzy z Unisławia „Bez Odbioru” przygotowano prezentację teatralną związaną z 93. Rocznicą Odzyskania przez Polskę Niepodległości, którą przedstawiono w Gminnym Ośrodku Kultury. Dodatkowo, dzieci należące do Koła Przyjaciół Biblioteki uświetniły uroczystość recytacją wierszy. Tradycyjnie w czerwcu biblioteka zorganizowała kiermasz taniej książki, na który przeznaczono woluminy wycofane z księgozbioru oraz książki podarowane przez czytelników, które biblioteka posiadała już w zbiorze.

Lekcje biblioteczne są nieodłączną formą promowania biblioteki oraz elementem jej funkcjonowania i wskazywania roli w środowisku lokalnym. Zajęcia przeprowadzono pod hasłami: „Dzień bibliotekarza i bibliotek”, „Poznaję bibliotekę i jej zbiory”, „Czy współczesna biblioteka to tylko wypożyczanie książek”. W okresie wakacyjnym biblioteka włączyła się do „Akcji Lato” organizowanej przez Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu. Pomagano w przeprowadzaniu zajęć i uatrakcyjnianiu pobytu dzieci, poprzez stosowanie różnych zabaw, konkursów. Dzieci miały również okazję zapoznać się z żywą historią naszej miejscowości. Wycieczka ulicami i drogami Unisławia pozwoliła na poznanie unisławskich zabytków, kultury i legendy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Unisławiu wraz z filią w Kokocku prowadziła także dla dzieci zajęcia plastyczne, czytelnicze (np. głośne czytanie) oraz gry i zabawy edukacyjne. Były to spotkania 1-2 godzinne, najczęściej odbywające się raz w tygodniu. Niektóre prace wykonane przez dzieci, a także organizowane mini-konkursy były nagradzane. Głównym celem prowadzonych zajęć było kształtowanie wrażliwości na odbiór książki i wartości jakie niesie ich czytanie oraz wskazanie młodym czytelnikom, że biblioteka to nie tylko wypożyczalnia książek, ale także miejsce spotkań i przyjemnego spędzania wolnego czasu. Dlatego też, pomimo, braku miejsca, utworzono m.in. „Kącik Malucha” w którym dziecko może się zabawić w czasie kiedy rodzic wybiera książkę.

Działalnością promującą czytelnictwo były mini-wystawy nowości wydawniczych. Średnio co dwa miesiące w prezentowane były nowo zakupione książki. W celu akcentowania ważnych dat historycznych, rocznic i tradycji wykonywano gazetki ściennie. Były to m.in. „Rok 2011 Rokiem Czesława Miłosza, „Podaruj dziecku książkę” „Jesienne ludki”, „Ku wolnej Polsce” i inne.

„Błogosławiony Jan Paweł II” - pod takim hasłem poświęcona była Papieżowi specjalna wystawa, którą mieszkańcy mogli oglądać w dzień Jego Beatyfikacji, czyli 1 maja. Na wystawie znalazły się fotografie ilustrujące życie Jana Pawła II, użyczone przez Katolickie Liceum

i Gimnazjum Księży Pallotynów z Chełmna. Swoje miejsce znalazły również inne okolicznościowe pamiątki pontyfikatu Wielkiego Polaka takie jak: monety, chusty pielgrzymkowe, książki, listy, znaczki, karty pocztowe, kalendarze i inne.

W roku 2011, tak jak w latach poprzednich, w miarę możliwości i potrzeb, biblioteka włączyła się do ogólnopolskich akcji „Cała Polska czyta dzieciom” oraz „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”. Współuczestniczyła także w imprezach organizowanych przez instytucje, stowarzyszenia i organizacje działające na terenie gminy Unisław, do których należały m.in. „Dni Unisławia” organizowane przez GOK czy też biegi i półmaraton organizowany przez Urząd Gminy w Unisławiu, dożynki wiejskie, piknik w Raciniewie i piknik rodzinny, nad którym opiekę sprawowała unisławska parafia.

Osobom z różnymi niesprawnościami, które o własnych siłach nie mogą dotrzeć do biblioteki, pracownicy dostarczają książki do domu. Dla osób słabo widzących biblioteka udostępniała książkę mówioną z własnego księgozbioru oraz książek wypożyczanych z Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu. Pomieszczenia biblioteczne nie są przystosowane do obsługi czytelnika niepełnosprawnego.

Imprezy kulturalne organizowane przez bibliotekę odbyły się dzięki współpracy, pomocy, zaangażowaniu i życzliwości dyrekcji szkół, przedszkoli, wychowawców, nauczycieli, pracowników Urzędu Gminy, Wójta, kierowników jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń i mieszkańców Unisławia m. in. Pani Beaty Piskor i pani Haliny Bielawskiej, które na pikniku w Raciniewie pokazywały i uczyły chętnych, w jak prosty i szybki sposób można wykonać z papieru koszyki i kwiaty. Współpracowano także ze Stowarzyszeniem Strzelców Czarnoprochowych Ziemi Chełmińskiej od których wypożyczono eksponaty wykorzystane do prezentacji teatralnej upamiętniającej 93. Rocznicę Odzyskania Niepodległości. Pomoc i współpraca wielu osób, instytucji i stowarzyszeń pomaga w realizacji zadań propagujących czytelnictwo w gminie Unisław, za co serdecznie Dziękujemy.

I. Budżet Biblioteki

Budżet Biblioteki realizowany był zgodnie z planem i wymogami ustawy o finansach publicznych i rachunkowości. Biblioteka bez zadłużenia zakończyła rok 2011. Niewykorzystane środki finansowe (3,74 zł.) zostały zwrócone do Urzędu Gminy. Szczegółowe informacje przekazane zostały Skarbnikowi Gminy Unisław.

II. Remonty i modernizacje

W roku 2011 nie przeprowadzono żadnych remontów i modernizacji, poza drobnymi naprawami wymagającymi bieżącej interwencji. Istotnym problemem jest brak miejsca, który

pozwołyby na zmianę wyglądu i funkcjonowania biblioteki w środowisku. Ta sytuacja daje ograniczone możliwości działania placówki.

III. Udział biblioteki w projektach i konkursach

GBP w roku 2009 przystąpiła do Programu Rozwoju Bibliotek, jest to przedsięwzięcie prowadzone w ramach Światowego Programu Rozwoju - Fundacji Billa i Melindy Gates, którego realizatorem w Polsce jest Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Program ma charakter długofalowy i realizowany jest w latach 2009 - 2013. Udział w Programie, zgodnie z umową, pozwolił na uzyskanie komputera najnowszej generacji (Windows 7) i urządzenia wielofunkcyjnego do filii w Kokocku. W styczniu placówka ta została podłączona do Internetu, dzięki czemu mieszkańcy Kokocka i okolicznych miejscowości, mogli bezpłatnie korzystać ze źródeł informacji jakie podaje Internet. Placówka nasza wzięła udział w projekcie „Biblioteki z Internetem TP” w ramach którego Fundacja Orange pokryła koszty dostępu do Internetu dla filii Kokocko w kwocie 470 zł.

Ponadto Biblioteka, w ramach PRB przystąpiła do inicjatywy „Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej”, prowadzonej przez Ośrodek KARTA. Przystąpienie do projektu pozwoliło na zachowanie i upowszechnienie w przestrzeni wirtualnej dokumentów i materiałów unisławskiej historii. Na stronie domowej biblioteki unislaw.archiwa.org, i wspólnej stronie CATL www.archiwa.org, można przeszukiwać zbiory archiwum Biblioteki Gminnej dokumentującej historię gminy Unisław. Takie działanie możliwe było m.in. dzięki mieszkańcom Unisławia oraz Unisławskiemu Towarzystwu Historycznemu i Towarzystwu Oświatowemu „Od Nowa” z Grzybna, którzy udostępnili lub przekazali bibliotece fotografie i dokumenty z przeznaczeniem na ten cel.

Biblioteka uczestniczyła w programie operacyjnym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa” Priorytet 1: „Rozwój księgozbioru bibliotek”. Zgodnie z założeniem tego programu GBP otrzymała środki finansowe na zakup nowości wydawniczych. W roku 2011 była to kwota 3600 zł.

W lutym przystąpiono do konkursu "**Pomyszkuj w bibliotece - Tydzień z Internetem 2011**" przeprowadzonego w ramach europejskiego „Tygodnia z Internetem 2011”. Uczestnictwo biblioteki w konkursie pod hasłem „**Seniorzy na start**” zaowocowało przyznaniem nagrody II stopnia: zestawu komputerowego ufundowanego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego o wartości 2.487 zł. oraz zestawu edukacyjnego (podręcznik Akademii e-Seniora UPC i 3 książeczki dla dzieci o bezpieczeństwie w sieci "Baw i ucz się") ufundowanego przez UPC Polska (dostawca szerokopasmowego dostępu do Internetu).

IV. Księgozbiór

Stan księgozbioru, ogółem (Unisław, Kokocko), w woluminach na 31. 12. 2011 r.

- to 27507 materiałów bibliotecznych, gdzie stan książek dla:

- a) GBP Unisław - wynosił 20 930 książek;
- b) filii Kokocko - 5 596 książek.

Stan zbiorów specjalnych, czyli tzw. „książki mówionej”, płyt DVD i audiobooków);

- a) GBP Unisław - 981 zbiorów specjalnych.

Liczba zakupionych książek ogółem w 2011 r. - 464 za kwotę 10. 277,53 zł. (2010 r. - 430 książek za kwotę 8.994 zł.):

- a) w tym ze środków Gminy Unisław zakupiono 303 książki za 6.677,53 zł. (2010 r.- 335 książek za 7.000 zł.);
- b) ze środków Biblioteki Narodowej zakupiono - 161 pozycji książkowych za 3.600 zł. (2010 r. - 95 książek za 1. 994 zł.).

⇒ W przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Unisław w roku 2010 zakupiono 6,78 książek (2010 r. - 6,29 woluminów).

W roku 2011 biblioteka (z filią w Kokocku) posiadała 30 tytułów czasopism, z tego prenumeratę stanowiły trzy periodyki: *Gazeta Pomorska*, *Polityka* oraz *Czas Chełmna*, pozostałe tytuły m.in. *Forum*, *Tina*, *Przyjaciółka*, *Życie na gorąco* i inne stanowiły dary od czytelników. Prenumerata czasopism wyniosła 809 zł.

W roku 2011 zubytkowano – przeznaczono na makulaturę i sprzedaż 886 woluminów. W większości były to książki nieczytane przez okres powyżej 15 lat, książki których treść była przestarzała, nieczytelna oraz książki zniszczone.

V. Czytelnicy

W 2011 r. zarejestrowano 1037 czytelników (Tab. nr 1 i nr 2). Wśród zarejestrowanych osób - 790 to kobiety, natomiast 247 stanowią mężczyźni.

⇒ Na 100 mieszkańców przypada 15,16 czytelników.

W 2011 r. Bibliotekę w Unisławiu i Kokocku odwiedziło 10856 użytkowników (w bibliotece głównej 9627 osób, w filii 1229 osób).

Tab. 1 Liczba czytelników

Rok	2010	2011
GBP Unisław	920	956
Filia Kokocko	83	81
Ogółem	1003	1037

Tab. 2 Czytelnicy według wieku i zatrudnienia (zajęcia)

Według wieku	2011r.	według zajęcia	2011 r.
do lat 15	351	uczniowie	492
16-19	132	studenci	85
20-24	102	pracownicy umysłowi	146
25-44	246	robotnicy	65
45-60	140	rolnicy	14
powyżej 60 lat	66	inni zatrudnieni	27
x	x	pozostali	208

VI. Udostępnianie zbiorów - wypożyczenia w ciągu roku

W 2011 r. wypożyczono łącznie (Unisław i filia Kokocko) 19528 materiałów bibliotecznych (w tym czasopism 1002 i 74 zbiorów specjalnych).

- a) Filia Kokocko - 1585 wypożyczeń (w tym 297 czasopism).
- b) GBP Unisław -17943 wypożyczeń (w tym 705 czasopism i 74 zbiorów specjalnych).
 - ⇒ Na 100 mieszkańców gminy Unisław udostępniono 270 książek.
 - ⇒ Na 1 mieszkańca gminy Unisław przypada 2,69 książki.

VII. Komputeryzacja biblioteki

GBP w Unisławiu posiadała 5 stanowisk komputerowych, w tym cztery dla użytkowników (trzy w GBP Unisław i jedno w Kokocku). Zarówno w bibliotece głównej jak i w filii znajduje się także urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner). Dzięki posiadaniu skanera biblioteka mogła przystąpić do projektu CATL. Do prac bibliotecznych w GBP wykorzystuje się program MATEUSZ, który zastąpił SOWĘ. Powodem takiego

działania była oszczędność finansowa. Każde dokupienie modułu do programu SOWA kosztowałoby ok 2 tys. zł, a dodatkowe czynności związane ze zmianą formatu na MARC 21, który jest powszechnie stosowany w sieci bibliotek, to byłyby kolejne wydatki.

Program MATEUSZ jest programem kompleksowym: obejmuje wypożyczenie, katalogowanie, retrokonwersję, księgę inwentarzową i inne, katalog biblioteki dostępny jest na każdym stanowisku komputerowym, brakuje tylko modułu do filii, jest to jednak sprawa przyszłości. Program ma umożliwić zautomatyzowanie wielu procesów bibliotecznych, m.in. ewidencję posiadanych zbiorów (system kodów kreskowych) i ich udostępnianie, a w przyszłości wyszukiwanie i zamawianie zbiorów bibliotecznych w sieci Internet.

Z usług informatycznych skorzystało w 2011 r. 651 osób. Komputery otrzymane w roku 2004 w ramach programu „Ikonka” ze względu na czas użytkowania wymagają unowocześniania, a nawet sukcesywnej wymiany.

K I E R O W N I K
Gminnej Biblioteki Publicznej
w U n i s t a w i u
Elżbieta Jendrzejewska
mgr Elżbieta Jendrzejewska